

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

10. října 2017*

„Řízení o předběžné otázce – Sbližování právních předpisů – Pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel – Směrnice 90/232/EHS – Článek 1 – Odpovědnost za škody na zdraví všech osob cestujících ve vozidle s výjimkou řidiče – Povinné pojištění – Přímý účinek – Směrnice 84/5/EHS – Článek 1 odst. 4 – Subjekt pověřený poskytováním náhrady škody pro případ věcných škod nebo škod na zdraví způsobených nezjištěným nebo nepojištěným vozidlem – Možnost dovolávat se směrnice vůči státu – Podmínky, za nichž lze soukromoprávní subjekt považovat za odnož státu a dovolávat se vůči němu ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek“

Ve věci C-413/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) ze dne 12. května 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 27. července 2015, v řízení

Elaine Farrell

proti

Alanu Whittymu,

Minister for the Environment,

Ireland,

Attorney General,

Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI),

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Rosas a J. Malenovský, předsedové senátů, E. Juhász, A. Borg Barthet (zpravodaj), D. Šváby, M. Berger, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos a M. Vilaras, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: T. Millett, náměstek vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. července 2016,

* Jednací jazyk: angličtina.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Minister for the Environment, Ireland a Attorney General E. Creedon a S. Purcell, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s J. Connollym, SC, a C. Tolandem, BL,
- za Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI) J. Walshem, solicitor, B. Murrayem, barrister, a L. Reidym a B. Kennedym, SC,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem, D. Colasem a C. David, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi H. Krämerem a K.-Ph. Wojcikem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 22. června 2017,

vydává tento

Rozsudek

- 1 V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jde o to, zda se lze vůči soukromoprávnímu subjektu, jemuž členský stát svěřil úkol uvedený v čl. 1 odst. 4 druhé směrnice Rady 84/5/EHS ze dne 30. prosince 1983 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (Úř. věst. 1984, L 8, s. 17; Zvl. vyd. 06/07, s. 3), ve znění třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. května 1990 (Úř. věst. 1990, L 129, s. 33; Zvl. vyd. 06/01, s. 249) (dále jen „druhá směrnice“), dovolávat ustanovení této směrnice, jež mohou mít přímý účinek.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu, v němž proti sobě v prvním stupni řízení stáli E. Farrell na jedné straně a A. Whitty, Minister for the Environment (ministr životního prostředí, Irsko), Ireland (Irsko), Attorney General a Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI) na straně druhé a který se týkal náhrady za škody na zdraví, které E. Farrell utrpěla při dopravní nehodě.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 3 odst. 1 směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. 1972, L 103, s. 1, Zvl. vyd. 06/01, s. 10, dále jen „první směrnice“), stanoví:

„Každý členský stát přijme [...] veškerá nezbytná opatření, aby zajistil, že občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel, která mají obvyklé stanoviště na jeho území, byla [bude] kryta pojištěním. Rozsah pojištěné odpovědnosti a podmínky pojistného krytí se určí na základě těchto opatření.“

- 4 Článek 1 druhé směrnice stanoví:

„1. Pojištění uvedené v článku 3 odst. 1 [první směrnice] musí povinně zahrnovat jak věcné škody, tak škody na zdraví.

[...]

4. Každý členský stát zřídí nebo pověří subjekt, jehož úkolem je poskytovat náhradu škody minimálně do výše povinného pojištění pro případ věcných škod nebo škod na zdraví způsobených nezjištěným vozidlem nebo vozidlem, u něhož nebyla splněna pojistná povinnost stanovená v odstavci 1. Tímto ustanovením není dotčeno právo členského státu považovat náhradu škody tímto subjektem za subsidiární či nikoliv a právo stanovit, jak se mají řešit nároky mezi tímto subjektem a osobou či osobami odpovědnými za nehodu a ostatními pojistiteli či orgány sociálního zabezpečení, po nichž se požaduje, aby odškodnily poškozeného z těžé nehody. Členské státy však nesmí tomuto subjektu dovolit vázat vyplacení náhrady škody na to, aby poškozený nějakou formou prokázal, že osoba, která je za škodu odpovědná, není schopna nebo odmítá zaplatit náhradu škody.

[...]“

5 Článek 2 odst. 1 první pododstavec druhé směrnice stanoví:

„Každý členský stát přijme potřebná opatření k zabezpečení toho, aby pro účely čl. 3 odst. 1 [první směrnice] bylo ve vztahu k nárokům třetích osob poškozených nehodou považováno za neplatné jakékoli zákonné ustanovení či smluvní ujednání obsažené v pojistce vydané podle čl. 3 odst. 1 [první směrnice], které z pojištění vylučuje užívání či řízení vozidel

- osobami, které k tomu nejsou výslovně či nepřímou oprávněny, nebo
- osobami bez řidičského průkazu, který by jim dovozoval řídit dotyčné vozidlo, nebo
- osobami porušujícími zákonem stanovené technické podmínky týkající se stavu a bezpečnosti dotyčného vozidla.“

6 Druhý až pátý bod odůvodnění třetí směrnice 90/232 (dále jen „třetí směrnice“) zní:

„[V]zhledem k tomu, že článek 3 [první směrnice] ukládá každému členskému státu přijmout veškerá nezbytná opatření, aby zajistil, že občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel, která mají obvyklé stanoviště na jeho území, je kryta pojištěním; že rozsah pojištěné odpovědnosti a podmínky pojistného krytí mají být určeny na základě těchto opatření;

vzhledem k tomu, že [druhou směrnicí] se rozdíly v úrovni a obsahu povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti v jednotlivých členských státech značně zmenšily; že však u odpovídajícího pojistného krytí ještě stále existují významné rozdíly;

vzhledem k tomu, že poškozeným z nehod motorových vozidel by mělo být zaručeno srovnatelné zacházení nezávisle na tom, ve které oblasti [Unie] k nehodám dojde;

vzhledem k tomu, že v některých členských státech existují mezery, zejména pokud jde o povinnou pojistnou ochranu přepravovaných osob; že by se tyto mezery měly odstranit, aby byla chráněna tato zvláště zranitelná kategorie potenciálních poškozených“.

7 Článek 1 první pododstavec třetí směrnice stanoví:

„Aniž je dotčen čl. 2 odst. 1 druhý pododstavec [druhé směrnice], kryje pojištění uvedené v čl. 3 odst. 1 [první směrnice] odpovědnost za škody na zdraví všech osob cestujících ve vozidle, s výjimkou řidiče, vyplývající z provozu vozidla.“

8 Podle čl. 6 odst. 2 třetí směrnice mělo Irsko lhůtu do 31. prosince 1998 pro dosažení souladu s článkem 1 této směrnice u spolujezdců na motocyklech a lhůtu do 31. prosince 1995 k dosažení souladu s uvedeným článkem 1 u ostatních vozidel.

Irské právo

- 9 Článek 56 Road Traffic Act 1961 (zákon o silničním provozu z roku 1961), ve znění rozhodném v původním řízení (dále jen „zákon z roku 1961“), stanoví, že každý provozovatel motorového vozidla musí být pojištěn pro případ škod na zdraví či věcných škod způsobených třetím osobám na veřejném prostranství. Toto povinné pojištění se však nevztahuje na škody způsobené osobám přepravovaným v částech vozidel, které nejsou vybaveny pro cestující.
- 10 Podle článku 78 zákona z roku 1961 musí být pojistitelé, kteří v Irsku provozují pojištění motorových vozidel, členy MIBI.
- 11 MIBI je společnost s ručením omezeným bez základního kapitálu, která je plně financována svými členy, jimiž jsou pojistitelé působící na trhu s pojištěním motorových vozidel v Irsku. Společnost MIBI byla zřízena v listopadu 1954 na základě dohody mezi Department of Local Government (ministerstvo pro místní samosprávu, Irsko) a pojistiteli poskytujícími v Irsku pojištění motorových vozidel.
- 12 Podle článku 2 dohody uzavřené v roce 1988 mezi ministrem životního prostředí a společností MIBI může být společnost MIBI žalována jakoukoli osobou, která se domáhá náhrady škody po nepojištěném nebo neidentifikovaném řidiči. Podle článku 4 této dohody souhlasí společnost MIBI s tím, že poskytne náhradu škody obětem nepojištěných nebo neidentifikovaných řidičů. Povinnost společnosti MIBI poskytnout obětem náhradu škody vzniká, jestliže povinnost uložená rozsudkem není v plném rozsahu splněna do 28 dnů, avšak pouze tehdy, vztahuje-li se tento rozsudek na „jakoukoliv odpovědnost za škodu na zdraví nebo věcnou škodu, která musí být kryta schválenou pojistkou podle článku 56 [zákonu z roku 1961]“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 E. Farrell se dne 26. ledna 1996 stala obětí dopravní nehody, když cestovala v dodávce, nad níž její majitel a řidič, A. Whitty, ztratil kontrolu. V okamžiku nehody seděla E. Farrell na podlaze vozidla A. Whittyho, které nebylo navrženo ani vyrobeno pro přepravu cestujících v jeho zadní části.
- 14 Vzhledem k tomu, že A. Whitty nebyl pojištěn pro případ škod na zdraví, které E. Farrell utrpěla, domáhala se E. Farrell náhrady škody po společnosti MIBI.
- 15 Společnost MIBI odmítla poskytnout E. Farrell náhradu škody s odůvodněním, že odpovědnost za škody na zdraví, které utrpěla, nespadá podle irského práva do povinného pojištění.
- 16 V září 1997 zahájila E. Farrell před irskými soudy řízení proti A. Whittymu, dále proti ministrowi životního prostředí, Irsku a Attorney General a proti společnosti MIBI, přičemž mimo jiné tvrdila, že vnitrostátními prováděcími opatřeními, která byla v okamžiku nehody v účinnosti, nebyla příslušná ustanovení první a třetí směrnice provedena správně. High Court (Vrchní soud, Irsko) následně předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 17 V rámci uvedeného řízení o předběžné otázce Soudní dvůr rozhodl zaprvé, že článek 1 třetí směrnice musí být vykládán tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu z provozu motorového vozidla nepokrývá odpovědnost za škodu na zdraví způsobenou osobám cestujícím v části vozidla, která nebyla navržena ani vyrobena se sedadly pro cestující, a zadruhé že tento článek splňuje všechny podmínky požadované k tomu, aby vyvolával přímý účinek, a tudíž přiznává jednotlivcům práva, která mohou uplatnit přímo u vnitrostátních soudů. Soudní dvůr však dospěl k názoru, že je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda se tohoto ustanovení lze dovolávat proti takovému subjektu, jako je MIBI (rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Farrell, C-356/05, EU:C:2007:229, body 36 a 44).

- 18 V rozsudku ze dne 31. ledna 2008 dospěl High Court (Vrchní soud) k závěru, že společnost MIBI je odnoží státu, a E. Farrell je tedy oprávněna získat od ní náhradu škody.
- 19 Společnost MIBI podala proti tomuto rozsudku opravný prostředek k předkládajícímu soudu, neboť se domnívá, že není odnoží státu, a že se tedy vůči ní nelze dovolávat ustanovení směrnice, jež nebyla provedena do vnitrostátního práva, i kdyby měla přímý účinek.
- 20 Na základě dohody účastníků původního řízení obdržela E. Farrell náhradu za utrpěné škody na zdraví. Společnost MIBI na jedné straně a ministr životního prostředí, Irsko a Attorney General na straně druhé se však rozcházejí v otázce, kdo má nést náklady této náhrady škody.
- 21 Vzhledem k tomu, že podle Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) závisí odpověď na tuto otázku na tom, zda musí být společnost MIBI považována za odnož státu, vůči níž se lze dovolávat ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek, rozhodl se uvedený soud přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být kritérium uvedené v bodě 20 rozsudku ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, EU:C:1990:313), týkající se otázky, co je odnoží členského státu, chápáno tak, že jednotlivé složky tohoto kritéria mají být uplatňovány
- kumulativně, nebo
 - samostatně?
- 2) Pokud by bylo alternativně možné považovat jednotlivá hlediska zmíněná v rozsudku ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, EU:C:1990:313), za faktory, které by měly být náležitě vzaty v úvahu pro účely celkového posouzení, existuje nějaký základní princip, na němž jsou založeny tyto jednotlivé faktory zmíněné v uvedeném rozsudku, který by soud měl uplatnit při odůvodňování svého závěru o tom, zda je určitý konkrétní subjekt odnoží státu?
- 3) Je subjekt odnoží státu již tehdy, když na něj členský stát přenesl velký díl odpovědnosti s deklarovaným cílem zajistit splnění povinností stanovených unijním právem, nebo je navíc nutné, aby tento subjekt měl také a) výjimečné pravomoci nebo aby b) prováděl činnost pod přímou kontrolou nebo dohledem členského státu?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 22 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda má být článek 288 SFEU vykládán v tom smyslu, že nevyklučuje možnost dovolávat se ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek, vůči entitě, která nenaplnuje všechny znaky uvedené v bodě 20 rozsudku ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, EU:C:1990:313).
- 23 V bodech 3 až 5 zmíněného rozsudku Soudní dvůr uvedl, že subjekt, o který šlo ve věci, v níž byl uvedený rozsudek vydán, tj. British Gas Corporation, je „právníckou osobou zřízenou zákonem“, „odpovědnou za rozvoj a údržbu systému dodávek plynu ve Velké Británii, mající zároveň monopol na dodávky plynu“, že „[č]lenové [jejího] řídicího orgánu [...] jsou jmenováni příslušným ministrem[, který] má rovněž pravomoc ukládat společnosti [British Gas] obecné pokyny, pokud jde o otázky národního zájmu, a pokyny k řízení společnosti“, a že společnost British Gas má právo „předkládat legislativní návrhy parlamentu se souhlasem ministra“.

- 24 V tomto kontextu Soudní dvůr v bodě 18 uvedeného rozsudku připomněl, že „v řadě případů uznal, že se lze bezpodmínečných a dostatečně přesných ustanovení směrnice dovolávat vůči subjektům nebo entitám podléhajícím autoritě nebo dohledu státu nebo nadaným výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci“.
- 25 V bodě 20 uvedeného rozsudku z toho Soudní dvůr dovodil, že „subjekt, který byl bez ohledu na svou právní formu pověřen na základě aktu orgánu veřejné správy poskytováním služby ve veřejném zájmu pod kontrolou tohoto orgánu a je pro tento účel nadán výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci, patří v každém případě mezi entity, vůči nimž se lze dovolávat ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek“.
- 26 Jak uvedla generální advokátka v bodě 50 svého stanoviska, použití slov „patří v každém případě mezi [tyto] entity“, která Soudní dvůr zvolil v bodě 20 rozsudku ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, EU:C:1990:313), svědčí o tom, že neměl v úmyslu formulovat obecné kritérium, které by pokrývalo všechny případy, v nichž je možné se vůči určité entitě dovolávat ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek, nýbrž měl za to, že pokud takový subjekt, jako byl subjekt ve věci, v níž byl uvedený rozsudek vydán, naplňuje všechny znaky vyjmenované v tomto bodě 20, musí být každopádně takto kvalifikován.
- 27 Uvedený bod 20 je totiž třeba chápat ve světle bodu 18 téhož rozsudku, v němž Soudní dvůr zdůraznil, že se jednotlivec může takových ustanovení dovolávat vůči subjektu nebo entitě, které buď podléhají autoritě či dohledu státu, anebo jsou nadány výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci.
- 28 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodech 53 a 77 svého stanoviska, podmínka vyžadující, aby dotyčný subjekt podléhal autoritě nebo dohledu státu, a podmínka, aby byl nadán výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci, tedy nemohou být kumulativní (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. prosince 1997, Kampelmann a další, C-253/96 až C-258/96, EU:C:1997:585, body 46 a 47, a ze dne 7. září 2006, Vassallo, C-180/04, EU:C:2006:518, bod 26).
- 29 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět tak, že článek 288 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že sám o sobě nevyklučuje možnost dovolávat se ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek, vůči entitě, která nenaplňuje všechny znaky uvedené v bodě 20 rozsudku ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, EU:C:1990:313), ve spojení se znaky uvedenými v bodě 18 téhož rozsudku.

Ke druhé a třetí otázce

- 30 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda existuje nějaký základní princip, kterým by se měl soud řídit při posuzování otázky, zda se lze vůči určitému subjektu dovolávat ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek, a konkrétně zda se lze takových ustanovení dovolávat vůči subjektu, kterému byl členským státem svěřen úkol uvedený v čl. 1 odst. 4 druhé směrnice.
- 31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora nemůže směrnice sama o sobě zakládat jednotlivci povinnosti, a není tudíž možno se jí jako takové vůči němu dovolávat (rozsudky ze dne 26. února 1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, bod 48, ze dne 14. července 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, bod 20, ze dne 5. října 2004, Pfeiffer a další, C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, bod 108, a ze dne 19. dubna 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 30). Rozšíření možnosti dovolávat se neprovedených směrnic na oblast vztahů

mezi jednotlivci by znamenalo přiznat Evropské unii pravomoc s okamžitým účinkem stanovovat povinnosti k tíži jednotlivců, ačkoli má tuto pravomoc pouze tam, kde je jí udělena pravomoc přijímat nařízení (rozsudek ze dne 14. července 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, bod 24).

- 32 Podle ustálené judikatury Soudního dvora však rovněž platí, že mohou-li se právní subjekty dovolávat směrnice nikoli vůči jednotlivci, ale vůči státu, mohou tak činit bez ohledu na to, zda tento stát jedná v postavení zaměstnavatele, či orgánu veřejné správy. V obou případech je totiž třeba zamezit tomu, aby stát mohl mít prospěch z toho, že nedodrží unijní právo (rozsudky ze dne 26. února 1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, bod 49, ze dne 12. července 1990, Foster a další, C-188/89, EU:C:1990:313, bod 17, a ze dne 14. září 2000, Collino a Chiappero, C-343/98, EU:C:2000:441 bod 22).
- 33 Na základě těchto úvah Soudní dvůr uznal, že se lze bezpodmínečných a dostatečně přesných ustanovení směrnice dovolávat nejen vůči členskému státu a všem jeho správním orgánům, jako jsou decentralizované orgány (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, bod 31), ale také – jak bylo připomenuto v odpovědi na první otázku – vůči subjektům nebo entitám podléhajícím autoritě nebo dohledu státu nebo nadaným výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci (rozsudky ze dne 12. července 1990, Foster a další, C-188/89, EU:C:1990:313, bod 18, a ze dne 4. prosince 1997, Kampelmann a další, C-253/96 až C-258/96, EU:C:1997:585, bod 46).
- 34 Takové subjekty či entity jsou odlišné od jednotlivců a musí být stavěny na roveň státu, ať již proto, že se jedná o právnické osoby veřejného práva, které jsou součástí státu v širokém slova smyslu, nebo proto, že podléhají autoritě nebo dohledu orgánu veřejné správy, nebo také proto, že byly takovým orgánem pověřeny plněním úkolu ve veřejném zájmu a byly pro tento účel nadány zmíněnými výjimečnými pravomocemi.
- 35 Vůči entitě či subjektu, byť i soukromoprávním, jimž členský stát svěřil plnění úkolu ve veřejném zájmu a které jsou pro tento účel nadány výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci, se proto lze dovolávat ustanovení směrnice majících přímý účinek.
- 36 V daném případě je třeba uvést, že podle čl. 3 odst. 1 první směrnice byly členské státy povinny přijmout veškerá nezbytná opatření, aby zajistily, že občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel, která mají obvyklé stanoviště na jejich území, bude kryta pojištěním.
- 37 S ohledem na význam ochrany poškozených doplnil unijní normotvůrce tento systém tak, že podle čl. 1 odst. 4 druhé směrnice mají členské státy povinnost zřídit subjekt, jehož úkolem je poskytovat náhradu škody minimálně do výše stanovené unijním právem pro případ věcných škod nebo škod na zdraví způsobených nezjištěným vozidlem nebo vozidlem, u něhož nebyla splněna pojistná povinnost stanovená v čl. 1 odst. 1 této směrnice, jenž odkazuje na čl. 3 odst. 1 první směrnice (rozsudek ze dne 11. července 2013, Csonka a další, C-409/11, EU:C:2013:512, bod 29).
- 38 Úkol, jehož plnění svěřil členský stát takovému subjektu poskytujícímu náhradu škody, jako je MIBI, a který spadá pod obecný cíl ochrany poškozených sledovaný unijní právní úpravou v oblasti povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, proto musí být považován za úkol ve veřejném zájmu, který je v daném případě neodmyslitelně spjatý s povinností uloženou členskými státy v čl. 1 odst. 4 druhé směrnice.
- 39 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v případě věcných škod nebo škod na zdraví způsobených vozidlem, u něhož nebyla splněna pojistná povinnost stanovená v čl. 3 odst. 1 první směrnice, Soudní dvůr rozhodl, že vyplacení náhrady škody uvedeným subjektem má napravit selhání členského státu ve

vztahu k jeho povinnosti zajistit, aby občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel, která mají obvyklé stanoviště na jeho území, byla kryta pojištěním (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2013, Csonka a další, C-409/11, EU:C:2013:512, bod 31).

- 40 Pokud jde o společnost MIBI, je třeba dodat, že na základě článku 78 zákona z roku 1961 učinil irský zákonodárce členství v tomto subjektu povinným pro všechny pojistitele, kteří v Irsku provozují pojištění motorových vozidel. Přitom svěřil společnosti MIBI výjimečné pravomoci ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci, a to v tom smyslu, že je tento soukromoprávní subjekt na základě tohoto zákonného ustanovení oprávněn od všech těchto pojistitelů vyžadovat, aby se stali jeho členy a financovali plnění úkolu, který mu byl svěřen irským státem.
- 41 Vůči takovému subjektu, jako je společnost MIBI, se tedy lze dovolávat bezpodmínečných a dostatečně přesných ustanovení směrnice.
- 42 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět tak, že vůči soukromoprávnímu subjektu, kterému byl členským státem svěřen takový úkol ve veřejném zájmu, jako je úkol, který je neodmyslitelně spjatý s povinností uloženou členským státem v čl. 1 odst. 4 druhé směrnice, a který je pro tento účel nadán na základě zákona takovými výjimečnými pravomocemi, jako je pravomoc vyžadovat od pojistitelů provozujících na území dotyčného členského státu pojištění motorových vozidel, aby se stali jeho členy a financovali jej, se lze dovolávat ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek.

K nákladům řízení

- 43 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 288 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že sám o sobě nevykládá možnost dovolávat se ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek, vůči entitě, která nenaplňuje všechny znaky uvedené v bodě 20 rozsudku ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, EU:C:1990:313), ve spojení se znaky uvedenými v bodě 18 téhož rozsudku.**
- 2) **Vůči soukromoprávnímu subjektu, kterému byl členským státem svěřen takový úkol ve veřejném zájmu, jako je úkol, který je neodmyslitelně spjatý s povinností uloženou členským státem v čl. 1 odst. 4 druhé směrnice Rady 84/5/EHS ze dne 30. prosince 1983 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, ve znění třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. května 1990, a který je pro tento účel nadán na základě zákona takovými výjimečnými pravomocemi, jako je pravomoc vyžadovat od pojistitelů provozujících na území dotyčného členského státu pojištění motorových vozidel, aby se stali jeho členy a financovali jej, se lze dovolávat ustanovení směrnice, jež mohou mít přímý účinek**

Podpisy.